

Květná neděle – nedělní cyklus A – 5. dubna 2020

Moji milí,

dnes opravdu jen velestučně. I proto, že snad budeme mít šanci se i slyšet. Ve Svatém týdnu zavádíme **online bohoslužby**. Stačí, když se připojíte na **facebook** na můj profil **<https://www.facebook.com/jan.hanak.52>** a můžeme tak být aspoň takto propojení. Záměrně půjde o přenosy ve zvuku /obraz bude zavěšený třeba na oltářní plátno nebo strop nebo tak něco/, protože obraz zbytečně odvádí k "adoraci" obrazovky, samotný zvuk naproti tomu mnohem více podporuje imaginaci, můžete zavřít oči, můžete svůj zrak zavěsit do přírody nebo třeba na svíci či kříž.

Zároveň samozřejmě opět níž nabízím biblické texty Květné neděle s komentáři Angela Scarana a Aleše Opatrného, případně své tři roky staré kázání na stejné texty.

Zároveň během celého třídenního bude otevřený bohdalský kostel k individuálnímu rozjímání. Bude velikonočně vyzdobený, bude mít tradiční Getsemanskou zahradu a Boží hrob. Prosím, přijměte pozvání a přijďte.

A stále samozřejmě platí, kdybyste cokoliv potřebovali, v čem můžu pomoci, volejte:

731402643

Váš Jan

TEXTY K LITURGII - KVĚTNÁ NEDĚLE

Zvýrazněný je biblický text, pod ním jsou vždy inspirativní rozbory a úvahy dvou mých nejoblíbenějších biblistů, respektive kazatelů (však víte) – Aleše Opatrného a Angela Scarana. Můžete si něco přečíst a prorozjímat v neděli a něco pročítat a rozjímat v celém následujícím týdnu.

Ježíš je pokorný, přichází na oslátku. Takového Krista se nemusíme bát, i kdybychom byli největšími zlotřilci.

Čtení k průvodu s květnými ratolestmi – evangelium podle Matouše 21,1-11

Když se Ježíš a jeho učedníci přiblížili k Jeruzalému a přišli k Betfage u Olivové hory, poslal dva učedníky napřed a řekl jim: "Jděte do té vesnice, která je před vámi, a hned naleznete přivázanou oslici a ní oslátku. Odvažte je a přiveďte ke mně. A kdyby vám někdo něco namítal, řekněte: 'Pán je potřebuje a hned je pošle nazpátek.'" To se stalo, aby se splnilo, co bylo řečeno ústy proroka: 'Řekněte síónské dceři: Hle, tvůj král k tobě přichází pokorný, sedí na oslu, na oslátku, mláděti soumara.' Učedníci šli a udělali, jak jim to Ježíš nařídil. Přivedli oslici a oslátku, prostřeli na oslátku své pláště a on se na pláště posadil. Veliké množství lidu pak prostřelo své pláště na cestu, jiní sekali ze stromů ratolesti a stlali je na cestu. Zástupy, které šly před ním i za ním, volaly: "Hosana synu Davidovu! Požehnaný, který přichází ve jménu Páně! Hosana na výsostech!" Jakmile vjel do Jeruzaléma, vzrušení zachvátilo celé město a lidé se ptali: "Kdo je to?" Ze zástupu jim odpovídali: "To je ten prorok, Ježíš z galilejského Nazareta."

ROZBOR TEXTU:

Aleš Opatrný:

I v tomto úryvku evangelia, který uvádí cestu utrpení, najdeme formuli: "To se stalo, aby se splnilo, co bylo řečeno ústy proroka". Člověka se západním myšlením může tato věta zarazit: navozuje mu dojem, že Otec sám chtěl utrpení svého Syna a že vše bylo v Písmu napsáno jako los, jako neúprosné fátum. Hebrejské myšlení je ale jiné. Vždy zdůrazňuje svrchovanost Hospodinovu. A tak i když Mesiáš přijíždí jako král na oslátku nebo je vydán do rukou hříšníků a ti ho zabijí, neděje se něco, co by se vymklo Bohu z ruky. Jsou to jen etapy cesty, kterou má Hospodin pevně v rukou a která vede ke spáse lidí. To je nakonec i smyslem Ježíšova vjezdu do Jeruzaléma i jeho utrpení. Nejsou to dvě alternativy, z nichž bohužel nabyta vrchu ta horší. Je to jeden velký děj záchrany člověka, který Ježíš vzal za vlastní.

Angelo Scarano:

V tomto úryvku je jasně vidět, jak Ježíš chápe svoji královskou důstojnost: nevstupuje do Jeruzaléma okázale a honosně, ale pokorně na oslátku. Tímto činem ukazuje dvě věci: on je skutečně Mesiášem a králem (Zach 9,9), avšak jiným než králové "tohoto světa". Nevystupuje před člověkem se zdrcující mocí, ale sestupuje k němu s tichostí a mírností. Jeho cesta k člověku vede skrze ponížení, které dosáhne své největší hloubky při utrpení na kříži.

První čtení (z knihy protoka Izaiáše) Iz 50,4-7

4Pán, Hospodin, mi dal jazyk učedníka, abych uměl znaveného poučovat utěšujícím slovem. Každého rána mi probouzí sluch, abych ho poslouchal, jak je povinnost učedníků. 5Pán, Hospodin, mi otevřel ucho a já se nezdráhal, necouvl nazpět. 6Svá záda jsem vydal těm, kteří mě bili, své líce těm, kteří rvali můj vous. Svou tvář jsem neskryl před hanou a slinou. 7Pán, Hospodin, mi však pomáhá, nebudu tedy potupen. Proto dávám ztvrdnout své tváři v křemen a vím, že nebudu zahanben.

ROZBOR TEXTU:

Aleš Opatrný:

Zakotvení Hospodinova služebníka v Bohu je neotřesitelné. Proto si může dovolit jít podle hlasu Hospodinova i tam, kde ho čeká nepřátelství. A zůstat v ochotném naslouchání Hospodinovi i v připravenosti pracovat pro druhé. Tuto roli služebníka, kterou prorok naznačuje, vidíme dokonale naplněnu v Ježíšově postavě, v jeho pašijovém příběhu.

Angelo Scarano:

Boží služebník je zde líčen jako protiklad izraelského lidu, kterému připadá těžké naslouchat Božímu slovu. "Služebník" je naopak dokonalým učedníkem. Charakterizují jej dva postoje: (1) je zcela otevřen naslouchání Božímu slovu celým srdcem, (2) zvěstuje to, co je mu řečeno i přes nepřátelství a utrpení, které si tím přivádí.

Prorok je označen jako učedník, a už toto slovo napovídá, že se jedná o někoho, kdo se učí, nechává se poučovat. Příznačné pro učedníka je úzký vztah se svým rabbi (učitelem)

a připravenost "učit se" od něho. Přece jen v našem úryvku nejde o vztah k lidskému učiteli, ale k Bohu samotnému. Od něho prorok přijímá slovo (poslouchá, avšak jen proto, že je k tomu uschopněn od samotného Boha, který mu otevírá sluch! v. 5). Toto slovo může pak předat "jazykem učedníka", tj. toho, který nemá slovo od sebe, ale z Hospodinova po-učení. Boží slovo přijaté se stává slovem předaným, sděleným. Prorok má jazyk učedníka, protože má sluch učedníka! A komu přijaté poselství předává? Znaveným, tj. především malomyslným Izraelitům v babylónském vyhnanství: k těm je poslán (40,1), aby jim sdělil utěšující, povzbuzující slovo jako odpověď na jejich truchlení. Prorok je skutečně učedníkem také proto, že přijal Boží styl jednání: Bůh totiž dává zemdlenému sílu a dostatek odvahy bezmocnému (40,29).

Učedník nepřijal toto Boží slovo jednou provždy, nemá jej jako "trvalý poklad", nýbrž každé ráno se má pro to nově a nově otevírat, ba přesněji, má se nechat od Boha otevírat (v. 4: Hospodin probouzí sluch každého rána!). Zkrátka zcela na Bohu závisí. Tajemství prorockého slova spočívá v naslouchání. Hlásané slovo však přivodí pronásledování, protivenství. To není ničím novým: vzpomeňme na Mojžíše (Num 11,14n.), Eliáše (1 Kr 19,4n.), Jeremiáše (Jer 20,7.9). Na rozdíl od Jeremiáše "služebník" Hospodinův nepropadá hořkosti (srv. oproti tomu Jeremiášovy nářky - Jer 20,7n.14-18) a netouží po pomstě nad nepřáteli (Jer 11,20). Lid Boží slovo hlásané prorokem odmítá přijmout. Prorok je však zcela oddaný službě slova: nejen nasloucháním, nejen věností při hlásání, ale také ochotou nést následky zvěstovaného slova. On je od-daný pře-danému slovu. A za to ho nepotkává jen utrpení, ale i ponížení (plivnutí je projevem velkého pohrdání, Num 12,14; Dt 25,9; Mt 26,67). Ponížený a bitý prorok se nebrání, neodporuje. Je jako ovce vedená na porážku (Iz 53,7). Není přesto vedený duchem poraženectví, ale vědomím, že Bůh je na jeho straně, že ho nenechal samotného, ale pomáhá mu. Proto dá ztvrdnout své tváři v křemen: nejde o stoickou "nevyrušenost" (apatheia), ale Boží síla projevující se v lidské slabosti. Podobná statečnost v utrpení se dá nalézt i u Pavla: "Kdo nás odloučí od lásky Kristovy? Snad soužení nebo úzkost, pronásledování nebo hlad, bída, nebezpečí nebo meč? Jak je psáno: "Denně jsme pro tebe vydáváni na smrt, jsme jako ovce určené na porážku. Ale v tom ve všem slavně vítězíme mocí toho, který si nás zamiloval." (Řím 8,35-37)

Mezizpěv Žalm 21

Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?

Posmívají se mi všichni, kdo mě vidí, šklebí rty, pokyvují hlavou:

"Spoléhal na Hospodina, ať ho vysvobodí, ať ho zachrání, má-li ho rád!"

Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?

Obkličuje mě smečka psů, tlupa zlosynů mě svírá.

Probodli mi ruce i nohy, spočítat mohu všechny své kosti.

Dělí se o můj oděv, losují o můj šat.

Ty však, Hospodine, nestůj daleko, má sílo, pospěš mi na pomoc!

Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?

Budu vyprávět svým bratřím o tvém jménu, uprostřed shromáždění budu tě chválit.

"Kdo se bojíte Hospodina, chvalte ho, slavte ho všichni z Jakubova potomstva.

Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?

Druhé čtení (z listu apoštola Pavla Filipanům) Flp 2,6-11

6Kristus Ježíš, ačkoli má božskou přirozenost, nic nelpěl na tom, že je rovný Bohu, 7ale sám sebe se zřekl, vzal na sebe přirozenost služebníka 8a stal se jako jeden z lidí. Navenek byl jako každý jiný člověk, ponížil se a byl poslušný až k smrti, a to k smrti na kříži. 9Proto ho také Bůh povýšil a dal mu Jméno nad každé jiné jméno, 10takže při Ježíšově jménu musí pokleknout každé koleno na nebi, na zemi i v podsvětí 11a každý jazyk musí k slávě Boha Otce vyznat: Ježíš Kristus je Pán.

ROZBOR TEXTU:

Aleš Opatrný:

Jaké toto smýšlení je? Především: zřekl se sebe, vyprázdnil sebe, "odhlédl" od svého božství. Nic pro sebe z tohoto titulu nežádal, a to nejen od lidí, ale ani od Boha. Byl poslušný Otce (ne kohokoliv!!), vzal na sebe přirozenost služebníka (Otcova!, a z toho i služebníka lidí) a jeho poslušnost (Otce!) byla absolutní, totiž až k smrti. Kdyby Pavel ukazoval na poslušnost k Bohu, která by stála mimo lidi nebo proti lidem, mohlo by jít o fanatismus či pýchu. Jde-li ale o poslušnost Otci pro lidi (za lidi), jde o vykoupění. Bůh ho povýšil - skrze smrt, ne před ní.

"Jméno nad každé jméno" - v Písmu zastupuje jméno osobu. Tedy Ježíš sám je postaven nade všechny, nad všechny lidi, ale i nad všechny mocnosti, ovládající tento svět i smrt. ("na nebi, na zemi i v podsvětí"). Ježíš Kristus je Pán k slávě Otcově, ne ke své vlastní. I to je naplněním jeho vztahu k Otci.

Text je nejen zvěstí o Ježíšovi, důležitou, nepominutelnou, vypsáním toho, kdo On je, ale je právě tak požadavkem na nás. Překonávat mocnosti zla, okolo nás i v nás a mezi námi lze potud, pokud máme v sobě neznačené smýšlení Ježíšovo. To jde ovšem proti naší pýše. Naše "přirozenost služebníka" podle Ježíše neznamena ovšem posluhování kdekomu v kdečem, ale je to posluhování orientované k Otci, tedy spolupůsobící s jeho plánem spásy (posvěcení, vykoupění). Neobstojí tedy ani sloužení lidem bez Boha, ani sloužení Bohu tak, že obejdeme lidi. Ježíš, spojený ve všem s Otcem, a přece "liturg" až na kříži, jinak "laik", je nepřekonatelným vzorem.

Angelo Scarano:

Tento hymnus, teologicky velmi bohatý, ukazuje v protikladech Ježíšovu cestu sestoupení a povýšení. V první části se hlouběji rozvádí Ježíšova "kenoze", tj. "vyprázdnění se" od nároků na pocty a slávu. Ježíš se "vyprázdnil": stal se služebníkem, obyčejným člověkem, který dokonce zemřel potupnou smrtí kříže. Navenek se "zřekl" svého jména (avšak nepřestal být Bohem a Pánem slávy, jen to nebylo vidět očima lidí), a proto jako člověk dostal Jméno nad jiná jména. Ponížený a potupený služebník byl povýšen a stal se Pánem! Služebník opovrhovaný od lidí je nyní prostoupen tak velkou Boží slávou, že všichni musí uznat: Ježíš Kristus je Pán!

Důležité je upozornit na kontext tohoto hymnu. Přecházející verše jsou výzvou k pokorné službě druhým: "v ničem se nedejte ovládat ctižádostí ani ješitností, nýbrž v pokoře pokládejte jeden druhého za přednějšího než sebe; každý ať má na mysli to, co slouží druhým, ne jen jemu. Nechť je mezi vámi takové smýšlení, jako v Kristu Ježíši." Kristus nehledal svoji slávu ("nelpěl na tom, že je rovný Bohu"!), stal se služebníkem, pokořil se (ke službě, ne kvůli askezi hledající vlastní

zdokonalení!): a v tomto duchu, ale také vnějším postoji, ho mají následovat jeho učedníci.

Zpěv před evangeliem

Kristus byl poslušný až k smrti, a to k smrti na kříži.

Proto ho také Bůh povýšil a dal mu Jméno nad každé jiné jméno.

Umučení našeho Pána Ježíše Krista podle Matouše 26,14-27,66

Tehdy jeden z Dvanácti - jménem Jidáš Iškariotský - odešel k velekněžím a zeptal se jich: "Co mi dáte, když vám ho zradím?" Oni s ním smluvili třicet stříbrných. Od té chvíle hledal vhodnou příležitost, aby ho zradil. První den o svátcích nekvašeného chleba přistoupili učedníci k Ježíšovi s otázkou: "Kde chceš, abychom ti připravili velikonoční večeři?" On řekl: "Jděte do města k jistému člověku a vyřídte mu, že Mistr vzkazuje: 'Můj čas je blízko; budu u tebe se svými učedníky slavit velikonoční večeři.'" Učedníci udělali, jak jim Ježíš nařídil, a připravili velikonočního beránka. Když nastal večer, zaujal místo u stolu s dvanácti učedníky. Při jídle jim řekl: "Amen, pravím vám: Jeden z vás mě zradí." Velmi se zarmoutili a začali mu říkat jeden přes druhého: "Jsem to snad já, Pane?" Odpověděl: "Kdo si se mnou namáčí rukou v míse, ten mě zradí. Syn člověka sice odchází, jak je o něm psáno, ale běda tomu člověku, který Syna člověka zradí. Pro toho člověka by bylo lépe, kdyby se nebyl narodil." Také Jidáš, který ho chtěl zradit, se zeptal: "Jsem to snad já, Mistře?" Odpověděl mu: "Ano, ty." Když jedli, vzal Ježíš chléb, požehnal ho, lámal a dával ho svým učedníkům se slovy: "Vezměte, jezte. To je mé tělo." Potom vzal kalich, vzdal díky, podal jim ho a řekl: "Pijte z něho všichni. Neboť to je má krev (nové) smlouvy, která se prolévá za všechny na odpuštění hříchů. Pravím vám: Od této chvíle už nikdy nebudu pít z tohoto plodu révy až do toho dne, kdy z nového (plodu) budu pít s vámi v království svého Otce."

Potom zazpívali chvalozpěv a vyšli na Olivovou horu. Tehdy jim Ježíš řekl: "Vy všichni se dnes v noci nade mnou pohoršíte, neboť je psáno: 'Budu bít pastýře a ovce ze stáda se rozprchnou.' Ale po mém vzkříšení vás předejdu do Galileje." Petr mu na to řekl: "Kdyby se všichni nad tebou pohoršili, já se nikdy nepohorším!" Ježíš mu odpověděl: "Amen, pravím ti: Dnes v noci, dříve než kohout zakokrhá, třikrát mě zapřeš." Petr mu však tvrdil: "I kdybych měl s tebou jít na smrt, nezapřu tě!" Podobně mluvili i všichni ostatní učedníci. Potom s nimi šel Ježíš na venkovský dvorec zvaný Getsemany a řekl učedníkům: "Posedte tady, zatímco se půjdu tamhle pomodlit." Petra a dva Zebedeovy syny vzal s sebou. Pak se ho zmocnil smutek a úzkost. Řekl jim: "Má duše je smutná až k smrti, zůstaňte zde a bděte se mnou!" Trochu poodešel, padl tváří k zemi a modlil se: "Otče můj, jestliže je to možné, ať mě mine tento kalich; avšak ne jak já chci, ale jak ty chceš." Potom se vrátil k učedníkům a našel je, jak spí. Řekl Petrovi: "To jste nemohli ani jednu hodinu se mnou bdít? Bděte a modlete se, abyste nepřišli do pokušení. Duch je sice ochotný, ale tělo je slabé." Odešel podruhé a modlil se: "Otče můj, nemůže-li mě tento kalich minout, a musím ho vypít, ať se stane tvá vůle." Znovu se vrátil a našel je, jak spí, protože se jim únavou zavíraly oči. Nechal je, opět odešel a modli se potřetí stejnými slovy. Potom se vrátil k učedníkům a řekl jim: "Jen spěte a odpočívejte dál! - Už je tady ta hodina: teď bude Syn člověka vydán do rukou hříšníků. Vstaňte, půjdeme! Hle, už je tady můj zrádce." Když ještě mluvil, přišel Jidáš, jeden z Dvanácti, a s ním velký houf s meči a kyji, jak je poslali velekněží a starší lidu. Jeho zrádce s nimi smluvil znamení: "Koho políbím, ten je to; toho se chopte."

A hned přistoupil k Ježíšovi a řekl: "Bud' zdrav, Mistře," a políbil ho. Ježíš mu odpověděl: "Příteli, učiň jen, k čemu jsi přišel." Lidé z houfu přistoupili, vztáhli ruce na Ježíše a zmocnili se ho. Vtom jeden z těch, kdo byli s Ježíšem, sáhl po meči, vytasil ho, udeřil veleknězova služebníka a uťal mu ucho. Ježíš mu však řekl: "Zastrč svůj meč tam, kam patří. Každý kdo sahá po meči, mečem zahyne. Anebo myslíš, že by mi můj Otec neposlal ihned víc jak dvanáct pluků andělů, kdybych ho o to poprosil? Ale jak by se potom splnily výroky Písma, že se tak musí stát?" V té chvíli řekl Ježíš onomu houfu: "Jako na zločince jste vytáhli s meči a kyji, abyste mě zatkli. Sedával jsem den co den v chrámě a učil, a nezmocnili jste se mě. To všechno se však stalo, aby se splnily výroky Písma u proroků." Tu jej všichni učedníci opustili a utekli.

Ti, kdo se Ježíše zmocnili, vedli ho k veleknězi Kaifášovi, kde se shromáždili učitelé Zákona a starší. Petr šel zpovzdálí za ním k veleknězovu dvoru. Vešel dovnitř a sedl si k služebníkům, aby viděl, jak to skončí. Velekněží a celá velerada hledali proti Ježíšovi lživé svědectví, aby ho mohli odsoudit na smrt, ale nenašli, třebaže se dostavilo mnoho falešných svědků. Nakonec přišli dva a řekli: "On prohlásil: Mohu zbořit Boží chrám a ve třech dnech ho zase vystavět." Velekněz povstal a zeptal se ho: "Nic neodpovídáš na to, co tito lidé proti tobě vypovídají?" Ježíš však mlčel. Tu mu velekněz řekl: "Zapřísahám tě při živém Bohu, abys nám řekl, zdali jsi Mesiáš, Syn Boží!" Ježíš mu odpověděl: "Ano, jsem. Ale říkám vám: Od této chvíle uvidíte Syna člověka, jak sedí po pravici Všemohoucího a jak přichází v nebeských oblacích." Tu roztrhl velekněz své roucho a řekl: "Rouhal se! Nač ještě potřebujeme svědky? Právě jste sami slyšeli rouhání. Co o tom soudíte?" Odpověděli: "Hoden je smrti." Pak mu plivali do tváře a tloukli ho pěstmi; někteří ho bili do tváře a říkali: "Když jsi prorok, pověz nám, Mesiáši, kdo tě to udeřil!" Petr mezitím seděl venku na dvoře. Tu k němu přistoupila jedna služka a tvrdila: "Tys byl také s tím Galilejcem Ježíšem." Ale on to přede všemi zapřel: "Nevím, co povídáš." Když odešel k chodbě u brány, uviděla ho jiná služka a řekla těm, kdo tam byli: "Tady ten byl s tím nazaretským Ježíšem." Ale zase to zapřel, a to pod přísahou: "Toho člověka vůbec neznám!" Za chvíli přistoupili ti, kdo tam stáli, a řekli Petrovi: "Opravdu, i ty k nim patříš. Vždyť už tvé nářečí tě prozrazuje." Tu se začal zaklínat a zapřísahat: "Neznám toho člověka!" Hned nato zakokrhá kohout a Petr si vzpomněl na slova, která Ježíš řekl: "Dříve než kohout zakokrhá, třikrát mě zapřeš." A vyšel ven a hořce se rozplakal. Když nastalo ráno, všichni velekněží a starší lidu se usnesli proti Ježíšovi, že ho vydají na smrt. Dali ho proto spoutat a odvést a vydali ho vladaři Pilátovi. Když teď zrádce Jidáš viděl, že Ježíš je odsouzen, hnulo se v něm svědomí. Přinesl velekněžím a starším těch třicet stříbrných nazpátek a řekl: "Zhřešil jsem: zradil jsem nevinou krev." Odpověděli mu: "Co je nám do toho? To je tvá věc." Tu hodil ty stříbrné dovnitř chrámu, utekl odtamtud, šel a oběsil se. Velekněží vzali ty peníze a řekli: "Do chrámové pokladny je dát nesmíme, protože je to odměna za krev." Usnesli se tedy, že za ně koupí hrncířovo pole na pohřbívání cizinců. Proto se tomu poli až do dneška říká Pole krve. Tak se splnilo, co řekl prorok Jeremiáš: 'Vzali třicet stříbrných, odhadní cenu za toho, kterého Izraelité tak odhadli, a dali je za hrncířovo pole, jak mi nařídil Pán.' Ježíš pak byl předveden před vladaře. Vladař se ho zeptal: "Ty jsi židovský král?" Ježíš odpověděl: "Ano, já jsem!" Na žaloby velekněží a starších neodpověděl nic. Tu mu Pilát řekl: "Neslyšíš, co všechno proti tobě vypovídají?" Ale Ježíš mu neodpověděl ani na jednu otázku, takže se vladař velmi divil. Bylo zvykem, že o svátcích vladař propouštěl lidu jednoho vězně, kterého chtěli. Právě tehdy měli pověstného vězně, jmenoval se Barabáš. Proto když se lidé shromáždili, zeptal se jich Pilát: "Koho chcete, abych vám propustil? Barabáše, anebo Ježíše,

kterému říkají Mesiáš?" Věděl totiž, že ho vydali z nenávisti. Když zasedl na soudní stolec, poslala k němu jeho žena se vzkazem: "Nic neměj s tím spravedlivým! Kvůli němu jsem dnes ve snu mnoho vytrpěla." Velekněží a starší však přemluvili lid, aby si vyžádali Barabáše, a Ježíše aby dali popravít. Vladař se jich zeptal: "Kterého vám z těchto dvou mám propustit?" Začali volat: "Barabáše!" Pilát jim řekl: "Co tedy mám udělat s Ježíšem, zvaným Mesiáš?" Všichni volali: "Na kříž s ním!" On však namítl: "Ale co udělal špatného?" Oni však křičeli ještě víc: "Na kříž s ním!" Pilát viděl, že tím nic nedosáhl, ba naopak, že bouře stále vzrůstá. Dal si tedy přinést vodu, před očima lidu si umyl ruce a řekl: "Nemám vinu na krvi tohoto člověka. To je vaše věc." Všechny lid odpověděl: "Jeho krev ať padne na nás a na naše děti!" Tu jim propustil Barabáše, Ježíše pak dal zbičovat a vydal ho, aby byl ukřižován. Vladařovi vojáci vzali Ježíše do vládní budovy a svolali k němu celou četou. Svlékli ho, přehodili mu nachově rudý plášť, upletli korunu z trní, vsadili mu ji na hlavu, do pravé ruky mu dali rákosovou hůl, klekali před ním a posmívali se mu: "Bud' zdrav, židovský králi!" Plivali na něj, brali mu hůl a bili ho po hlavě. Když se mu dost naposmívali, svlékli mu plášť, oblékli mu zase jeho šaty a odvedli ho, aby ho ukřižovali. Když vycházeli, potkali jednoho člověka z Kyrény, jmenoval se Šimon. Toho přinutili, aby mu nesl kříž. Když došli na místo zvané Golgota, což znamená "Lebka", dali mu pít víno s příměskem hořkým jako žluč. Okusil, ale pít nechtěl. Přibili ho na kříž a rozdělili si jeho šaty losováním. Potom si tam sedli a hlídali ho. Nad hlavu mu připevnili nápis s udáním jeho provinění: To je Ježíš, židovský král. Zároveň s ním byli ukřižováni dva zločinci, jeden po pravici, druhý po levici. Ti, kdo přecházeli okolo, potupně proti němu mluvili. Potřásali hlavou a říkali: "Chceš bořit chrám a ve třech dnech ho zase vystavět. Zachraň sám sebe, jsi-li syn Boží, a sestup z kříže!" Stejně tak se mu posmívali i velekněží s učiteli Zákona a staršími a říkali: "Jiným pomohl, sám sobě pomoci nemůže. Je to prý izraelský král! Ať nyní sestoupí z kříže, a uvěříme v něho. Spoléhal na Boha, ať ho teď vysvobodí, má-li v něm zalíbení. Přece řekl: 'Jsem Boží syn!'" Stejně ho tupili i ti, kdo byli spolu s ním ukřižováni. Od dvanácti hodin nastala tma po celém kraji až do tří odpoledne. Kolem tří hodin zvolal Ježíš mocným hlasem: "Eli, Eli, lema sabachthani?" to znamená: "Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?" Když to uslyšeli někteří z těch, kdo tam stáli, říkali: "On volá Eliáše!" Jeden z nich hned odběhl, vzal houbu, naplnil ji octem, nastrčil ji na rákosovou hůl a chtěl mu dát pít. Ostatní však říkali: "Počkej, chceme vidět, zdali ho přijde Eliáš zachránit." Ježíš však znovu vykřikl mocným hlasem a skonal.

Chvilé tiché modlitby vkleče.

Vtom se chrámová opona roztrhla vpůli odshora až dolů, země se zatřásla, skály se rozpučly, hroby se otevřely a mnoho těl zesnulých svatých bylo vzkříšeno. Po jeho vzkříšení vyšli z hrobů, vešli do Svatého města a ukázali se mnoha lidem. Když setník a jeho lidé, kteří měli u Ježíše stráž, viděli to zemětřesení a všechno, co se dělo, hrozně se polekali a říkali: "To byl opravdu syn Boží!" Zpovzdálí tam přihlíželo i mnoho žen: (byly to) ty, které následovaly Ježíše už z Galileje a sloužily mu. Mezi nimi byla Marie Magdalská, Marie, matka Jakubova i Josefova, a matka Zebedeových synů. Když nastal večer, přišel bohatý člověk pocházející z Arimatie, jmenoval se Josef. I on byl Ježíšovým učedníkem. Došel k Pilátovi a žádal o Ježíšovo tělo. Pilát poručil, aby mu ho vydali. Josef vzal tělo, zavinul ho do čistého lněného plátna a uložil ho do své nové hrobky, kterou si dal vytesat ve skále. Marie Magdalská a druhá Marie (přítom) seděly naproti hrobu.

Druhý den, to je po dnu příprav na svátek, přišli velekněží a farizeové společně k Pilátovi a řekli: "Pane, vzpomněli jsme si, že ten podvodník ještě zaživa prohlásil: 'Po třech dnech

vstanu z mrtvých.' Dej tedy rozkaz zajistit hrob až do třetího dne. Jinak by mohli jeho učedníci přijít, ukradnout ho a říci lidu: 'Vstal z mrtvých.' Pak by ten poslední podvod byl ještě horší než první." Pilát jim odpověděl: "Tady máte stráž. Jděte a zajistěte (hrob), jak uznáte za dobré." Oni šli a zajistili hrob tím, že zapečetili kámen a postavili stráž.

Angelo Scarano:

Utrpením a smrtí vyvrcholí Ježíšova pozemská pouť. Právě k těmto událostem Ježíš vědomě a dobrovolně směřoval. V nich se zviditelňuje ještě zřetelněji Ježíšova celoživotní vydanost Otci a lidem. Ježíš se vydává při poslední večeři učedníkům v podobě chleba a vína. Skrze své tělo a svou krev dává odpuštění hříchů, nový život. Ježíš se vydává Otci, jeho vůli v Getsemanské zahradě. Toto pak nabývá konkrétnějších rysů při vydání veleradě, Pilátovi a lidu. Ten ho vydal k ukřižování. Na kříži se Ježíš až do krajnosti vydává Otci, který ho zdánlivě zcela vydal, opustil. Jeho smrt je pak smrtí "starého": starého kultu (roztržení opony - 27,51), starého řádu přírody (zemětřesení a puknutí skal - 27, 52). Jeho prolitá krev nové smlouvy zahajuje něco nového: mrtví dostávají nový život (27,52).

K ÚVAZE:

Aleš Opatrný:

Jidášova zrada je věčným námětem dohadů a literárních fabulací. Méně vznešené ale užitečnější je najít klíč k činům této postavy ve vlastním životě. Každý křesťan chce určitě být a jít s Ježíšem. Ale ne každý je ochoten vždy respektovat jeho cestu. "Být s ním a zařídit věci po svém", to je pokušení, které známe. Jidáš ho prožil ve velmi vyostřené situaci, a proto důsledky jeho selhání byly nesmírné a jeho příběh se stal známým. U nás nemusí jít o tak velké věci, ale o stejný princip. Přesto je Boží láska tak veliká, že ani takového selhání nezhatí plán spásy. Ale nositeli tohoto postoje jeho selhání ovšem ublíží.

Angelo Scarano:

Je pokorný, přichází na oslátku. Pokorou se nevyznačuje pouze Ježíšův vstup do Jeruzaléma: spíš bychom měli říct, že tento příjezd předznamenává nastávající události, které ho přivedly k největšímu dnu lidského ponížení, dnu fyzickému a psychickému. Všimněme si však, proč je Kristus pokorný: protože přichází. Ke komu, ne-li k člověku? Proto je pokorný, aby mohl k člověku přistoupit. Mohl by se přiblížit s leskem Boží moci? Mohl, ale člověka by od sebe vzdálil, naplnil by ho úzkostí a děsem (vzpomeňme si na zjevení na Sinaji, jak lid stížen strachem z té hrůzu vzbuzující podívané řekl Mojžíšovi: nechceme slyšet Boží hlas, mluv k nám ty). Kristus ví, že jiná cesta k člověku nevede. A protože ho chce přivést k sobě, nezbývá mu nic jiného, než přicházet "oděn ne šatem královským, ale služebnickým". Jen tak ho získá a vlastně zachrání, spasí. Proto cesta spásy je zároveň cestou ponížení, snížení k člověku.

Pokora projevená při příchodu do Svatého města byla jen stínem ponížení při výslechu, bičování, potupení, ukřižování. Ježíš se nechal ponížovat víc a víc, a tak se stále víc snižoval k člověku. Proto ono pokořování dopustil. Neodporoval, nepřivolal na obranu legie andělů: mohl, ale chtěl raději "být s člověkem", než drtit ho silou své moci. Nepřišel utlačovat, ale zachránit. Nepřišel, aby vládl jako samojediný král, ale aby byl služebníkem blízko člověka. Velmi taktně a prostě se k němu pomalu přibližuje. Nejprve na obyčejném oslátku. Pak v podobě obyčejného chleba a vína

při poslední večeři. Posléze jako potupený, cti zbavený při bičování. Popliván, jako kdyby byl člověkem nižší rasy.. A konečně přichází "jako nic" na kříži: kříž vzbuzoval u Římanů tak velký odpor a hrůzu, že se toto označení, jak říká Cicero, ani nesmělo vyslovit. A u židů byl kříž znamením kletby, vyloučení od Boha, od společenství Izraele. Kristus se stal ničím, zločincem.. aby se mohl přiblížit k těm nejposlednějším, k lidem na okraji.

Takového Krista se nemusíme bát, i kdybychom byli největšími zlotřilci..

Kristovo jednání se od té doby nezměnilo. I dnes se od nás nechává klidně ponižovat, nechává si líbit, že pohrdáme jeho evangeliem. Že jsme vůči jeho slovu neteční. Že ho ponižujeme tím, že nevěříme v jeho moc. Nechává se potupit tím, že si raději volíme jiné priority a hodnoty než jeho samotného. Nechává se zahanbit tím, že ho nepouštíme do svého domova, do svých vztahů, ale raději ho necháme čekat venku, mimo naše město, podobně jako tehdy, kdy byl vyveden za město a ukřižován, vyloučen ze středu Izraele. A on to klidně snáší. Nezvedá hlas, nepřichází k nám s legiemi andělů, ale "na oslátku".

Marné by však bylo, že k nám sestoupil, kdybychom neseštopili k němu i my. Z čeho sestoupili? Z trůnu své soběstačnosti, nezávislosti na Kristu. On sestoupil.. sestoupíme i my?

K REFLEXI:

Dovoluji Bohu, aby mi otevíral sluch k slyšení jeho slova?

Nezdráhám se poslouchat a poslechnout?

Jsem ochotný "něco zaplatit" za věrnost Božímu slovu?

Z jakých pohnutek sloužím v církvi? Kvůli seberealizaci, uznání, slávě?

Dokážu vidět, jak se Kristus ke mně ponižuje v různých "podobách"?